

Тюбешу

**Биригилде кыркыуусуздуккы
жалчытыну юсюнден сёлешкендиле**

КЪМР-ни Башчысы **Казбек Кокков** Экология, технология эм атом жаны бла надзорлук этген Федерал служба Кавказ управлениасыны таматасы **Алан Цалиев** бла иши тюбешу бардырганды. Аны кезиунде Къабарты-Малкъар Республика бла Ростехнадзор мындан арысанда келишип ишлеуно соруулары сюзолгондиле.

Энци алып айтханда, сёз производство объектледе этилген бузукълуклагъа кыжаугъа профилактика ишлене игилендируно эм регионда саулай да промышленностуда кыркыуусуздуккы жалчытыну юсюнден барганды.

Оноу

Мобилизациягъа чакырылгъанлагъа регион тёлелле этилликдиле

КЪМР-ни Башчысы **Казбек Кокков** шёндю бардырыла тургъан мобилизация бла байламлы Къабарты-Малкъардан аскерге къуллук этерге чакырылгъанлагъа социал жаны бла регион мадарла этер амалны белгилегенди. Аны бла байламлы бюгон окына тийишли указы кыол салганды.

Анга кёре, Къабарты-Малкъарны Аскер комиссариатыны юсю бла мобилизациягъа кёре аскерге къуллук этерге чакырылгъанлагъа, ол кезиге ай сайын 25 мингишер сом къошак халда тёленирдики. Адам жаралы болса (контузия, ауур жара, кылу), аны саныны кыалайна тошгенине кёре, аскерчилеге бир кёре 100 мингден 300 минг сомгъа дери тёленирдики.

Приём

Инсанланы жарыуларын тамамларгъа буюрганды

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **Казбек Кокков**дан болушлук излеп приёмгъа инсанла келгендиле. Аланы юйюрлеринде кепден бери кыйын ауругъан сабийле бардыла, ала, ауругъанларына кёре, федерал даражалы клиникалада энчи багъылыргъа керекдиле. Бир-бир соруула юйюрлени жашау журт болумлары игилендируу бла байламлы болганды.

Инсанла бла бардырылгъан тюбешуле кёре, КЪМР-ни Башчысы тийишли ведомстволаны оноучуларына болушлук этерге буюруула бергенди.

Бушуу

Ол зулмучулуккы тюзге санап, жакъ басаргъа аз да жарамайды!

КЪМР-ни Башчысы **Казбек Кокков** Удмурт Республиканы жамауатына кыайгы сёз бергенди. – Бююн Удмуртияны школларындан биринде улуу бушуу болганды. Къолунда саууту бла, кийимлеринде да нацист белги салынып, эр киши Ижевскини 88-чи номерли школунда чабыуул этгенди. Бу сагъатха амаллыкны кезиунде 13 адам ауушханы белгиледи, жараыла да кепдиоле, ол санда учурденианы ишчилерини арасында да.

Ол зулмучулуккы тюзге санап, жакъ басаргъа аз да жарамайды! Къабарты-Малкъар Республиканы халкыны эмда кесими атыбыздан ауушханланы юйюрлеринде эмда Удмурт Республиканы Башчысы Александр Бречаловха кыайгы сёз береме.

Белгили адамларыбыз

Быйыл, Къабарты-Малкъарны юбилей жылында, республиканы айныууна кыйын салгъанланы ыразылыкъ бла эсгеремиз. КЪМР-ни, КЪЧР-ни, Къалмуккы да халкъ поэти, КЪМР-ни культураны сыйлы къуллукчусу, Россейни поэзия академиясы атагъан «Кавказны халкъ поэти» деген сыйлы атны жүрютген Гуртуланы Салих аллай белгили адамларыбыздан бири эди. Поэзияда, басмада, кырал къуллуклада ишленгенди, адабиятыбызда да алгъа эслерча атламла этгенди.

Шуёхлуккы жырчысы

Иш бла барыу

Казбек Кокков районлада болумгъа кырагъанды

Озгъан солуу кюнледе Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **Казбек Кокков** регионну муниципалитеттерине иш бла барганды. Ол Баксан шахар округда, Терк, Прохладна эм Баксан районлада болганды. Жолоучулукъланы чеклеринде регионну оноучусу анда жашагъан адамла бла тюбешгенди.

Казбек Кокков мобилизация этилген аскерчилеге къошак халлы социал болушлук тапдыруу соруулагъа жууаплагъанды, кырамлы иш ююн, кыралгъа тюберге тюшген заманны чакырыуун ангылагъанлары ююн ыразылыкъын билдиргенди. Ол район администрацияланы таматарларына мобилизация этилген аскерчилени юйюрлерини сорууларына энчи эс буругъа буюрганды.

Казбек Кокков быйылгы миллет проектлеге, федерал эм регион программагъа къошулгъан объектлеге кырагъанды. Быйыл Терк районда аслам жол объектлеге ремонт этилгенди. Терекде ол ара шахар магистральды – Ленин атлы орам, дагыда Лермонтов эм Мамхегов атлы орамланы битеулу узунлугу 3,5 километр болгъан участкалары. Инаркойда 317-чи дивизия атлы орамны ремонту ахырына жетгенди. Интернациональноде – Прохладный Элъхотово трассагъа чыккъан жолну.

«Къоркъуусуз эм качество автомобиль жолла» миллет проектни чегинде Красноармейское-Джулат регион жолну километринде ремонт этилгенди. Огъары Курп эм Инаркой бла баргъан 4-километрлик автомобиль жолну тынгылы ремонту тамамланады. Ишлени ноябрьге бошаргъа умутлудула.

Ол жолну узунлугуна эки элде да социал объектле орналапдыла: маданият юйле, билим беруу эм медицина махкеме.

Элли жылны ичинде Терекде биринчи кере Маданият юйно жангыртхандыла – мекям 1968 жылда ишленгенди, ол анда урунганланы анга аялу кёздэн кырагъанлары себепли сакланганды. Мында инженеризла, терезеле, юй тюпле толусунлай алышынгандыла, сахна тапландырылганды, отуланлы баш жанларында акустика панельле орна-тылгандыла, отулагъа ремонт этилгенди.

Жарашдыруучу промышленность

Татыулу ашарыкылагъа сурам барды

«Велес-Агро» предприятие аш-азыкъ жарашдыруу рынокда ишленгенди он жылдан аслам болады. Аны продукциясын республикада, дагыда кыраллы регионларында да кёрюрге боллукду.

Сентябрьни ал кюнлеринде КЪМР-ни 100-жыллыгын белгилеуно чеклеринде республиканы эл мюлкюно бла промышленностуну предприятияларыны «Къабарты-Малкъар бююнлюкте» деген кёрмючюнде бу компанияны продукциясына сейир бютюнда улуу болгъаны эслеген эдим. Тийрелерин жасагъынчы окына тегерегине адамла жыйылып, товарларыны юслеринден соруула бере эдиле, келтирген ашарыкыларыны татыуун кёрюрге тизилгенде аз да болмагъандыла.

Комплексни комбикорм чыгаргъан заводуну башчысы Руслан Рыбальченкону бизге айтханына кёре, «Велес-Агро» толу цикл амал бла ишлейди. Аны кылай ангыларгъа боллукду дегенде, малланы тутхан ферма, комбикорм чыгаргъан завод ишлейди, бройлер фабрика, инкубатор да кыралгъанды, тууар мал эм юй кыналты этни жарашдыруу цехле да бардыла. Аланы хар биринде да качество ISO стандартлагъа кёре тинтилгенле турды.

Бююнлюкте да предприятие-адамын республиканы элдеринде бла шахарларда, андан сора да Москвада, Юг эм Шимал-Кавказ федерал округланы регионларында кёрюрге да боллукду – битеуда бирге 50 жерде. Руслан Рыбальченко айтханыча, сейир бютюнда Дагъыстанда улуула, Ол битеу продукция «Халал» деген сертификат бла чыгарылгъаны бла байламлыды. Сертификаци чеклеринде уа ашдан башлап малны сойгъанга, этни жарашдыргъанга дери битеу тамамлангъан жумушла да тинтиледи. Продукцияда ГМО, башха эркин этилмеген къошакла жокъдула, исламны бу жаны бла жорукълары сакланадыла.

«Велес-Агро» продукциясы бююнлюкте кёрмючлени салууларына тийишли болгъаны аланы качествоуну юсюнден айтадыла, ол санда «Золотая осень», «Куриный король» кёрмючлени майдалларына тийишли болгъанды.

Алычуланы жанындан сейир эт керекли ёлчегме дери айныды, «бишеди». Кыралда уа асламында улуу предприятаяла аны 32 кюнден кеп бакъмайдыла. Тауукъланы ашларыны жартысы нартохдо, кыалгъаны да башха мизреуден кыралады. Ол а этни татыуун иги этеди. Айтханымча, ГМО хайырланымлайды, – деп белгилегенди ушакъ нёгербици.

«Велес-Агро» продукциясы бююнлюкте кёрмючлени салууларына тийишли болгъаны аланы качествоуну юсюнден айтадыла, ол санда «Золотая осень», «Куриный король» кёрмючлени майдалларына тийишли болгъанды.

Тирликлики юсюнден айтханда – бир гектардан 149 центнер жыйылады. Озгъан жылны кёрмюдую бла тенгештиргенде, ол юч процентге асламыракъды.

Бу кюнледе быханы, нартохдо, чогондюно, соханы эмда хобустаны жыйыу барады. Тирлики аслам кесеги кышха сакъланырыкъды. Томатны, татыл чибижни, нашаны эмда бакъланнаны жыйыу а бошалганды дерчады.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

2 бет

27 сентябрь – Юйретичюно кюню

3 бет

Сюд приставла

4 бет

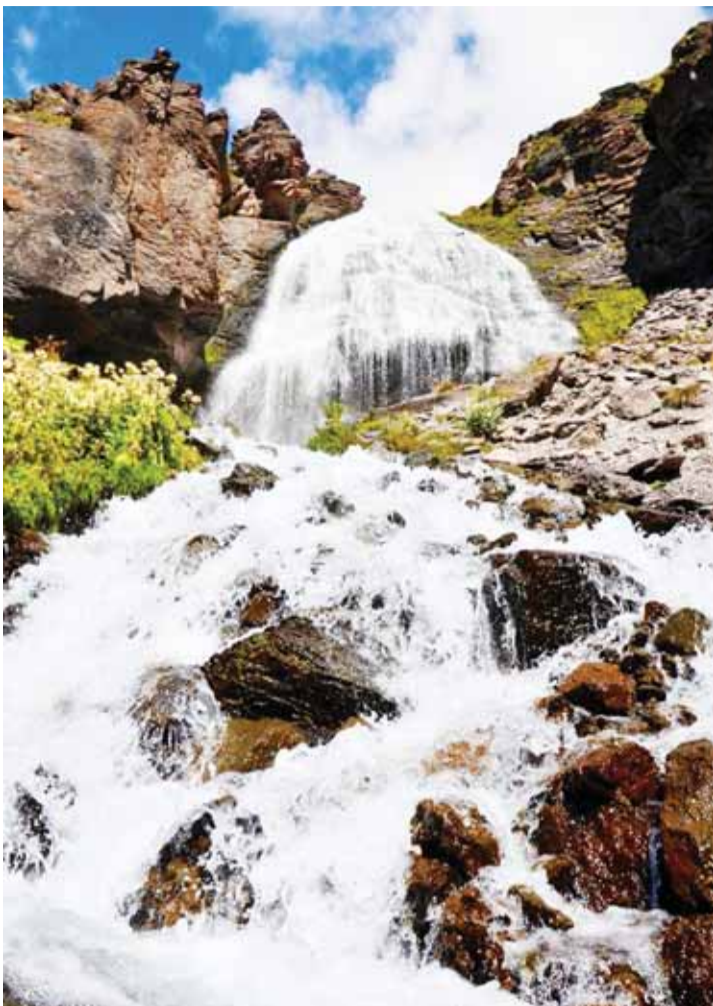
Сабий садны айныууна кыйын салгъанла

Терс-Къолда МОУ СОШ-ну «Мечта» сабий сады РФ-ни Жарыкъландыруу министерствосуну «Шёндюгюлю сабий садла – 2021» деген журналына киргенди, анга ол даража Россейде энчи эм бийик-тау жерде орналгъан махкеме болгъаны ююн берилгенди.

Сюд приставланы федерал службасыны КЪМР-де Управлениасы 945 мингден аслам толтуруу буйруккы тамалайды, аладан жартысы тенгли (439,1 минг) жолда жоруюно жорукъларына бузукълукла ююн тазириледи.

Борчун телеменгенге – къошакъ кыранчы

Табийгат

КЫЗНЫ ЭШМЕЛЕРИ

Бахсан аузуну башында саркыган Чыран-Суу-Башы деген чучурла (анга Кызны эшмелери дейди) республикада бек ариу жерден бирине саналады. Ол чучур Гара-Башы – Чыран-Суу-Башы бирге кы-

шулган жерде чыгады эм тенгизден ерге да 2800 метр бийикликте орналыды. 1967 жылда белгилери россейли режиссер Станислав Говорухин ол чучурланы кыатында «Вертикаль» деген кинофильми алдырганды.

Саулык саклау

Онкодиспансер – шендюгюлю излемге келиширикди

Белгилесиича, Къабарты-Малкъарда онкодиспансер тар эм эски мекамда орналыды. Аны хатасындан саусула да тарыкыганлай турадыла. Жангы онкодиспансер алгын жылда ишленип башланган эди, алай 2013 жылда, федерал программаны заманы таусулганы ючюн, кыруулуш тохтаганды. Ызы бла 2019 жылда КъМР-ни Башчысы Казбек Коконку башламчылыгы бла проект тюрленгенди, нек дегенде кыруулуш барган кезиуге былайла учрежденилагыа излемле башха тюрлю болгандыла. Жангы проект 2020 жылда хазыр этилгенди, Казбек Коконку Россейни саулык саклау министри Михаил Мурашко бла бир талай керэ тобшгенден сора, къабыл этилгенди. Андан сора Россейни Президентини СКФО-да топу эркинликчи келчиси Юрий Чайканы болушлугуу бла бу проект федерал программалы киргенди. Быйыл бизни республика алты жюз миллион сом алганды, битеу да кыруулушка тёрт бла жарым миллиард сом

кыратыллыкды. Онкодиспансер 2025 жылда ачыллыкды. Бусагытта проект тюрленгени себепли бир-бир алгын ишленген затланы оюп кетере турадыла, мекам санитар-эпидемиология мардалагыа келиширча этилликди. Диспансерде эки жюз бла элли жер болукду, эки стационардан сора да поликлиникага бир кюнне жюз адам келаллыкды. Жарыуула, онкология бек терк жайылып барады, былай тынгылы диспансериз мындан ары саусуланы башха тюрлю болгандыла. КъМР-ни саулык саклау министри Рустам Калибатов айтханга керэ, проектте жангы «Д» корпус къошулукуду, анда операцияла этилген блоку, реанимация бёлюм, диагностика кабинетле болукудула. Дагыда радиология корпус ачылыкды. Алайды да, онкологиядан къыйналганланы тынгылы багварча жангы амалла кыраллыкдыла.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

Спорт

Зауукъула эришиуле

«РусГидро» регионда бёлюмюно болушлугуу бла Нальчикде гиче футболдан бла стритболдан, Кышатауда уа волейболдан эришиуле бардырылгандыла. Алагыа 160 жаш спортчу кытышанды, хорлаганлагыа кубокла, майдалла, грамотала эм саугала берилгенди. Бёлюмге спортну айнытууга этген себеплиги ючюн ыразылыгыын «Олимпиада советни» президенти Александр Заруцкий билдиргенди. Жыл сайын «РусГидро» сабий спортну айнытууга

жораланган жандаурулук программаны бардырады. Быйыл бёлюмнен ахчага бла Черек районну 1-чи номерли спорт шолону миолк-техника хазнасын жангыртхандыла, Аушигерде спорт залга ремонт этилгенди, республиканы Россейни баскетболдан чемпионатына кытышырык командасына кийимле алынгандыла. Общество СССР-ни спортну устасы А.Л. Апшевни хурметине аталган футболдан турнирни этдююрге да болушханды.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Борчун төлемегеннге – къошакъ къоранчла

Сюд пристава

Сюд пристава Федерал службасыны КъМР-де Управлениасы 945 минген аслам толтуруу буйрукъну тамамлайды, аладан жартысы тенги (439,1 минг) жолда жоруюно жорукъларына бузукълукъла ючюн тазирледиле. Былай тарихлени журналисте бла тобешуде ведомствону башчысы Бауаланы Ахмат белгиле этгенди. Брифингге УФССП-ны толтуруу бегимлени тамамлау, излеуно бардыруу эм борчу ючюн ырысхыны сатыу жаны бла бёлюмно таматасы Хусен Танашев да къатышханды.

Бауаланы Ахматны айтханына керэ, жылны аллындан бери жолда жоруюно жорукъларына бузукълукъла этип, тазирлени төлемегенлери ючюн борчу 355 миллион сомдан асламды. «Бузукълукъланы асламы видеокмераланы болушлукълары бла алынгандыла эсепге», – дегенди ол.

Орта эсеп бла айгыа 29 мингге жууук төрслеу бегим чыгарылды. Сёзге, быйыл февральда 41,3 минг документ берилгенди. Ол эм уллу керюмдюю.

– Управление административ тазирлени жыйыну игилендириу жаны бла тийишли кырауа мадарла толтурады. Сёзге, Ич ишле министрство бла къабыл керюлген келишимге тийишлиликде, «Борчу болган» профилактика мадарла бардырыладыла. Келишимни чеклеринде ыйыкыга юч керэ энци рейгле кыраладыла. Быйыл «Паутина» программа система кийирилгени бла байламлы рейдлени тохтатырга тошген эди, алай аланы августта жангыртханды, – дегенди Бауаланы Ахмат.

Ич ишле оргуула бла бирге тамамланган жууулганды чеклеринде борчлары болган инсан-

ланы машиналарын излеу, аланы жашаган жерлерине барып, ырысхыларын тохтадырыу жаны бла жууушла толтуруладыла. Былай ишле борчу 10 минг сомдан аслам эсе башланадыла. «Нальчикде машинала бютонда кеп жоруюно орамлада поста кыралгандыла жайыр келтиргенди. Кысыха заманы ичинде борчлары болган инсанны 22 машинасына арест

эзде ачыкълангандыла. Алай эки кюнне этта тюрленгенди – жыйылган ахча 134,3 миллион сомга жетгенди», – деп къошханды ведомствону башчысы. Жолда жоруюно жорукъларына бузукълукъла этгенлени терликлерине жууукдуруу жаны бла башха мадарла да толтуруладыла. Ол сарда борчну инсанни банк картасындан алырты эркилик

картасында инсанга жашау этрге жетерик эм аз ёлчемге тиерге жарамайды. «Алай аны юсюнден инсандан заявлени келирге керекди. Жылны аллындан бери бизге ол жаны бла 1,3 минген аслам тилек берилгенди», – деп къошханды ол. Жорукъларга бузукълукъла ючюн 100-ден аслам тазирлери болганланы тохтадырыуга эмда борчну төлетиуге энци магы-

кезиуле бардыла. Ол а адам пспортунда белгиленген жерде жашамагыны, башха регионга кетени, турган жеринде эсепде болмагыны бла байламды. Ахыр кезиуде ол жаны бла билдириле Госуслуги порталны болушлугуу бла да ашырыладыла. Бюгонюкде тазирни ахырда төлемеген 33 инсан излеуге берилгенди. Дагыда излеуге болган транспортну (210 машина) юсюнден шартла ич ишле органлагыа белгиле этилгенди.

Управление тамамлаган битеу жууушла кеслерини хайырлыкъларын кергютгенди. Анга уа адамла тазирни болжалдан кеч къалмай төлегенлери да шагыатлык этеди. Сёзге, жылны аллындан бери жолда жоруюно жорукъларына бузукълукъла этгенлери ючюн ачылган административ ишни кеслерини ыразылыкълары бла толтурганланы саны 92,4 процентге кёбейгенди. Былтыр тазирни узак болжалга салмай 215 минг адам төлеген эселе, быйыл а – 413,8 минг инсан.

– Сизни болушлугуугуу бла халкъга борчну заманында төлемегиз, толтуруу бегим ачылганы ючюн да къошакъ къоранчла этрге тошеригин аныгытыргыа сюбиз, – дегенди ол.

Тюбешиуно ахырында Бауаланы Ахмат бла Хусен Танашев журналистлени сорууларына жууула бергенди. Сёз борчну төлетиу жаны бла энци къаумланы ишлерини энчиликлерини, ГИБДД-ны инспекторлары бла бирге кыралган рейдени, ахчаны төлемегени ырысхына арест салыуно юслеринден барганды.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

салынганды, этта 8-си уа энци стоянкага жетдилгенди», – деп билдиргенди ол.

Аны бла бирге бузукълукъла бютонда кеп этилген районлада борчну төлетиу жаны бла энци къауумла да кыралгандыла. Битеу уа мадарла уа хайырлыкъларын аланы августта жангыртханды, – дегенди Бауаланы Ахмат.

Ич ишле оргуула бла бирге тамамланган жууулганды чеклеринде борчлары болган инсан-

да барды. Жылны аллындан бери ол жаны бла 254,9 минг бегим хазыранганды. Дагыда транспортну кырал эсепге салыргыа эркилик да сыйырылыргыа болукуду – ол жаны бла 142,8 минг оуоу этилгенди. Борчну айлукъдан бла пенсиядан тыйыну юсюнден 41,6 минг бегим чыгарылганды.

Бауаланы Ахмат эсегертенича, къабыл керюлген федерал законга тийишлиликде, адамны борчу бар эсе, аны алган кезиуде банк

ана бериледи. Республиканы 67 инсаны этгенди алай «жигитликле». Бауаланы Ахмат айтханыча, аладан 24-июне тыш кыралга барыргыа чек салынганды, 27-июни уа машинаны жоруюрге энци правалары сыйырылгандыла.

Кемчиликлени юслеринден айтханда, борчну төлетиуно юсюнден толтуруу бегим ачылганыны эмда ахчаны төлере кереклисини юсюнден письмола инсанлагыа жетмей къалган

Ыразылык

Офицерни сыйын кергенди

Росгвардияны КъМР-де Управлениасыны келечиси майор Марина Лукожева Россейни Журналистлени союзуно «Профессионал биригуно аллында кыйыны ючюн» сауыга бла белгиленгенди. Журналистлени союзуно башчысы Владимир Соловьёвну атындан офицерни биригуно КъМР-де бёлюмюно таматасы Шауаланы Разият алгышлаганды.

Былай белги россейли асламы информация оргууланы жалынчакъсызыкъларын эм оюмуно ачык айтыуга эркинликни жалчытууда, журналистлени даражаларын есдююуде кыйын салганлагыа берилгенин айтырчады.

Жокълау

Айырмалылагыа сауыгала бергенди

Сюд пристава Федерал службасыны КъМР-де Управлениасыны къуллукчулары Донбасдан келип, бу кюнледе «Радуга» реабилитация арада солуган сабийлеге къонакыга баргандыла. Алагыа Халкъ фронтну келечилери да къошулгандыла. Бюгонюкде арада Луганск эм

Донецк халкъ республикадан сабийле турадыла. Сюд пристава уа алагыа миллет спорт оюнна кырагандыла. Эки къаумгыа юлешинип, аркъандан секирип, бир бирлерин сынагандыла. Бу жол шухлук хорлаганын айтырчады. Ызы бла суд пристава къол

тутушдан жараула бардыргандыла. Къонакыла сауыгасыз келмегенди. Ала жашауга бла кызылагыа Таулу базардан кийимле алып келгенди.

Тюбешу бирге суратха тошоу бла бошалганды. ТОКЛАНЫ Фатима хазыраганды.

Прокуратура

Жерлени сыйырылыкыла

Республиканы прокуратурасы Интернетде басманланган видеону тинтип, сюдге дау хазыраганды.

Надзор ведомство тийишли жууушла толтуруп, шахарда кыруулуш бардыруу эм жерни хайырлануу жорукъларга бузукълукъла этилгенлерин ачыкылаганды. Нальчикде Шогенцуков атлы орамда юч жер участка мекамны кыруулушу башланганы тохтадырылганды. Алай аны юсюнден Кыруулушда кырал надзор жаны бла регион департаментге белгиле этилмегенди, КъМР-ни Кыруулуш министрствосуну эркинлиги да алынмаганды.

Нальчикки прокуратурасы «Диск» обществодан эмда шахарны инсанындан жерлени сыйырыуно юсюнден дауно сюдге бергенди. Суд аны тозге санап, тийишли оюнуу чыгарганды. Аны толтурууно юсюнден бегим приставага берилгенди.

УЧРЕДИТЕЛЬЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Publication details table containing contact information for the editor, telephone numbers, and address details.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ: 360000, Нальчик шахар, Ленин аглы проссект, 5